

Косенко А. В.,
асистент кафедри теорії і практики перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТА БРИТАНСЬКИЙ КОМПОНЕНТИ В ТЕРМІНОСИСТЕМІ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Стаття присвячена виокремленню американського та британського елементів в економічній лексиці. Виявлено, що американський елемент є домінуючим для досліджуваної термінології.

Ключові слова: термін, терміносистема, економічна лексика, американський варіант англійської мови, британський варіант англійської мови.

Постановка проблеми. Говорячи про термінологію, лінгвісти, як правило, розрізняють науку про терміни, фахову лексику в складі всіх слів певної мови, спеціальну лексику, що обслуговує певну галузь науки чи техніки [6, с. 11].

Така багатозначність не в останню чергу зумовлена тим, що для кожної термінологічної одиниці визначена точка координат як у мові в цілому, так і в субмові зокрема. Термін є невід'ємним елементом системи, якщо під системою розуміти сукупність елементів цілого, між якими існує обов'язковий та тривалий зв'язок.

Термінологічні системи окремих галузей, семантика термінів перебувають у фокусі уваги лінгвістів. У зв'язку з інтегральним характером сучасної науки зростає потреба в дослідженні термінологічних одиниць різних сфер людської діяльності.

У свою чергу бурхливий соціально-економічний розвиток багатьох країн світу, глобалізація та інформатизація суспільства спонукають лінгвістів до всебічного дослідження особливостей англійської економічної термінології [2, с. 9; 7, с. 71].

М.В. Белозьоров справедливо зазначає, що широка семантико-стилістична сфера вживання нової економічної лексики в системі літературної мови, її кумуляція в публіцистиці, особливості словотворення та вживання створюють ті інтралінгвістичні грані, які й змушують науковців, дослідників лексики й термінології, семантики й стилістики, словотворення та загальнономовних проблем хоч би побіжно звертатися до лексики економіки та бізнесу [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню економічної термінології присвячено чимало праць лінгвістів. Так, В.Л. Іщенко досліджує англійський багатокомпонентний економічний термін [8]. Роботи Г.В. Чорновол присвячені вивченню англіцизмів у сучасній економічній термінології [9]. О.І. Дуда на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи досліджує процеси термінологізації в сучасній англійській мові [5]. Проте дослідження, присвяченого виявленню американського та британського компонентів у терміносистемі економіки, на жаль, не зустрічаємо. Це, на нашу думку, є досить актуальним питанням, оскільки, як справедливо зазначає В.І. Воскобійник, різні національні особливості народів

англомовних країн вплинули на формування англійської економічної термінології [4].

Метою дослідження є виокремлення американського та британського компонентів у терміносистемі економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Говорячи про американський та британський компоненти в терміносистемі економіки, не можна не помітити, що одне поняття може позначатись різними словами в американській та британській англійській: напр. *buyer – purchaser*. Слово *buyer* відноситься до британського, тоді як слово *purchaser* – до американського варіанту англійської мови. Іншими прикладами таких відношень є: *gratuity* (Am. E.) – *co-operation fee* (Br. E.); *interviewer* (Am. E.) – *recruiter* (Br. E.); *security* (Br. E.) – *confidentiality* (Am. E.).

Деякі економічні терміни мають різні значення в британському та американському варіантах англійської мови, наприклад: *cropper* – орендар-здольщик (що працює в бавовняних районах США) (Am. E.), *жнец* (Br. E.); *haberdasher* – торговець галантереї (Br. E.), торговець предметами чоловічого туалету (Am. E.); *jobber* – спекулянт на фондовій біржі, професійний біржевик (Br. E.), оптовий торговець, маклер (Am. E.).

Значна частина досліджених термінів позначає об'єкти, явища та процеси американського економічного життя: *central bank, federal reserve notes, federal reserve system, exploratory research, SIC codes, export-import bank, Financial Accounting Standard Board (FASB), Leontief Paradox*.

Щоб показати різницю між американським та британським компонентами в терміносистемі економіки, ми обрали 100 термінів і, використовуючи *on-line British-American dictionary* [1], перевірили їх походження (табл. 1). Виявлено, що переважає американський компонент (14 термінів, 18%), британський компонент складає 12% і в 5% термінів немає чіткого розмежування між американським та британським компонентами.

Таблиця 1

**Американський та британський компоненти
в терміносистемі економіки**

	Термін	Br. E.	Am. E.
1.	abatment	+	–
2.	acceptance	+	–
3.	affidavit	–	–
4.	amortization	–	–
5.	appreciation	–	–
6.	auction	–	–
7.	asset	–	–

8.	assignee	-	-
9.	apportionment	-	-
10.	assumption	-	-
11.	attempt	+	+
12.	cost	+	+
13.	awareness	-	-
14.	aggregate	-	-
15.	allocation	-	-
16.	bailment	-	-
17.	balance	-	-
18.	business	-	+
19.	deposit	-	-
20.	consortium	-	-
21.	cosignant	-	-
22.	abundance	+	-
23.	credit	+	+
24.	currency	+	+
25.	fund	+	+
26.	inflation	-	-
27.	exchange	-	-
28.	loan	-	+
29.	market	+	-
30.	price	+	-
31.	depreciation	-	-
32.	devaluation	-	-
33.	trade	+	-
34.	debit	-	-
35.	default	-	+
36.	deficit	-	-
37.	demand	-	-
38.	payment	+	-
39.	merchandise	-	+
40.	transfer	-	+
41.	revenue	-	+
42.	buydown	-	-
43.	insurance	-	+
44.	supply	+	-
45.	multiplier	-	-
46.	numismatic	-	-
47.	supervision	-	-
48.	option	-	+
49.	points	+	-
50.	output	-	-
51.	premium	-	-
52.	productivity	-	-
53.	recession	-	-
54.	savings	-	+
55.	seigniorage	-	-

56.	transaction	-	-
57.	surcharge	-	-
58.	tender	-	+
59.	utility	+	-
60.	velocity	-	-
61.	wraparound	-	-
62.	mortgage	-	-
63.	capital	+	-
64.	expenditures	-	-
65.	consumer	-	-
66.	consumption	-	+
67.	spending	-	-
68.	returns	-	-
69.	labour	+	-
70.	dividend	-	-
71.	efficiency	-	-
72.	economics	-	-
73.	embargo	-	-
74.	equation	-	-
75.	externalities	-	-
76.	indexation	-	-
77.	wage	-	-
78.	surplus	-	-
79.	tariff	-	+
80.	commerce	-	-
81.	export	-	-
82.	enterprise	-	-
83.	benefit	+	-
84.	property	-	-
85.	investment	-	-
86.	protectionism	-	-
87.	privatization	-	-
88.	stagflation	-	-
89.	subsidy	-	-
90.	venture	-	-
91.	budget	-	-
92.	compensation	-	-
93.	debt	+	-
94.	monopoly	-	-
95.	reconciliation	-	-
96.	adjustment	-	-
97.	money	-	-
98.	arbitrage	-	-
99.	audit	-	+
100.	ratio	-	-

Висновки. Отже, у результаті проведеного дослідження ми з'ясували, що в терміносистемі економіки переважає американський компонент. Результати можуть бути вико-

ристані для дослідження термінологічних систем інших галузей людської діяльності, під час укладання словників економічних термінів, розвідок у галузі варіантології.

Література:

1. British-American dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oxforddictionaries.com/words/british-and-american-terms>.
2. Андрусак І.В. Англійські неологізми кінця 20 ст. як складова мовної картини світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / І.В. Андрусак ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2003. – 20 с.
3. Белозьоров М.В. Нова економічна лексика і термінологія англійської мови / М.В. Белозьоров // Вісник Запорізького державного університету. Серія «Філологічні науки». – Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2001. – № 3 – С. 28–31.
4. Воскобійник В.І. Когнітивні чинники формування назв осіб в англійській економічній терміносистемі / В.І. Воскобійник // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 9 «Сучасні тенденції розвитку мов». – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 2. – С. 172–179.
5. Дуда О.І. Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на мат. літератури з кредитно-банківської справи) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / О.І. Дуда ; Київ. держ. лінгв. ун-т. – К., 2001. – 20 с.
6. Дяков А.С. Основи термінотворення. Семантичні та лінгвістичні аспекти / А.С. Дяков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К. : Вид. дім «Academia», 2000. – 218 с.
7. Зацний Ю.А. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови / Ю.А. Зацний, Т.О. Пахомова. – Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2001. – 243 с.
8. Іщенко В.Л. Англійський багатокомпонентний економічний термін (парагматичний та синтагматичний аспекти) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / В.Л. Іщенко. – Полтава, 2002. – 21 с.
9. Чорновол Г.В. Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання в сучасній українській мові (на матеріалі періодичних видань) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Г.В. Чорновол ; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні. – К., 2004. – 23 с.

Косенко А. В. Американский и британский компоненты в терминосистеме экономики

Аннотация. Стаття посвящена виділенню американського і британського елементів в економічній лексиці. Виявлено, що американський елемент є домінуючим для досліджуваної термінології.

Ключевые слова: термін, терміносистема, економічна лексика, американський варіант англійської мови, британський варіант англійської мови.

Kosenko A. American and British components in the terminology of the economics

Summary. The article deals with American and British elements in the economic vocabulary. It is displayed that the American element is prevalent for the terminology under study.

Key words: term, terminological system, economic vocabulary, American English, British English.